

**Мотивация и демотивация на студенти –
бъдещи и настоящи учители по музика
за представяне на учебно съдържание чрез таблет в процеса на обучение**
Тихомир Радев

**Motivation and demotivation of students –
future music teachers and current music teachers
to present learning content via tablet in the learning**

Tihomir Radev

Abstract:

The modern music teacher increasingly uses computer technology to preparing and conducting the lesson. There are the complex reasons — from the desire to present part of the learning content in an interesting way for students to performing ordinary work. On the other hand, use of tablet in the learning process can completely replace the computer, for which various reasons can be listed: light, compact, performs the same functions, etc.

The research question of the present study is whether the motivation of young music teachers changes with the use of a tablet in their pedagogical activity. This review involves students who are studying in Department of Music Educational Pedagogy and music teachers from various schools. For this purpose, it is used survey as the main method through which the attitude of teachers and students towards its use is established.

Keywords: education, tablet, learning, demotivation, motivation

For contacts: Tihomir Radev, Academy of music, dance and fine arts “prof. Asen Dianamdiev”
- Plovdiv, tihomir.radev@artacademyplovdiv.com

ВЪВЕДЕНИЕ

Таблетите се използват от близо две десетилетия в сферата на образованието. Макар и да са създадени образователни приложения различаващи се, например по функции, тематика, възраст и т.н. те непрекъснато се усъвършенстват. Това разширява възможностите на учителя по музика за тяхното приложение. Освен това училища, чиито кабинети са оборудвани с планшети дават възможност учителя да планира урок, в който учениците ги използват както за възприемане на ново учебно съдържание, така и за затвърдяване на вече изучено такова, при това с висока ефективност.

Независимо от потенциала на таблетите за подпомагане на обучението употребата им не гарантира качество в преподаването на учителя. Освен това успешното използване на ИКТ в това число и планшета е пряко свързано със стреса и тревожността на учителите по време на урока (Fernández-Batanero, Román-Graván, Reyes-Rebollo, Montenegro-Rueda, 2021). Това е и една от причините поради която има учители, които не използват тази технология в уроците си. Ако добавим и проблеми от технически, съдържателен и/или педагогически характер би се наблюдавало явно нежелание на учителите към използване на технологиите в класната стая (Tallvid, 2016).

Налице са някои фактори влияещи върху мотивацията и демотивацията на учители за използване на планшети в процеса на обучение (по Ангелова, 2014):

- Самоусъвършенстване: Причините за самоусъвършенстване може да са различни – от кариерно развитие до придобиване на нови знания и умения.

- Постигане: Провокирането на младите специалисти и насочването им към постигането на високи постижения трябва да е свързано преди всичко с обективна преценка на възможностите им и на тяхното желание за изява. Когато това не отговаря на личните амбиции, това демотивира (Ангелова, 2014). Освен това по-високите постижения на учениците е цел, която може да мотивира учителите да използват таблети в процеса на обучение.

- Заплащане на труда: „Ефективната система за мотивация в една организация обхваща системите за заплащане и мотивация (Vanagas, Čižikienė, 2015, с. 247)“. Когато финансовият стимул е достатъчно висок се предполага, че учителят ще търси различни възможности за повишаване знанията на учениците. Това не винаги е така, що се отнася до използването на таблети тъй като може да са налице и други фактори, например недостатъчен брой устройства или подходящи приложения.

- Признание към учителя за резултата от труда му: Може да е стимул за използване на нови в работата на учителя технологии и средства.

- Улеснение на работата: Ако учителят изпитва затруднения при боравене с таблет той няма да е мотивиран да го използва, но ако подпомага неговата дейност ще намери подходящ момент за неговата употреба.

- Мотивиране от страна на ръководството на училището: Ако ръководството изисква по-често да се използват ИКТ в обучението това може да мотивира учителите по музика като се включи и употреба на таблети.

- Достъпност до устройства: Достъпността на устройства може да се разглежда от две страни. Едната е прекомерното активиране на учениците при досега с електронни устройства, а другата е желанието на учителя да ги използва, но няма възможност поради нужда от закупуването им.

- Бариера на използване на таблетите: Често се възприемат от младите учители като средства влияещи отрицателно върху дейността на учениците тъй като се използват за правене на снимки, достъп до интернет, играене на игри (Thomas, O’Vannon & Bolton, 2013).

- Класове, на които учителят преподава (Börü, 2018): влияние по отношение на мотивацията имат активността на учениците, желанието им за учене, както и нивото на успеваемост. Ако учителите работят в училище с надарени ученици те ще са и по-мотивирани да разработват проекти, а защо не и да боравят с таблети.

- Натоварване в работата: Твърде многото служебни задължения може да отнемат от времето на учителя за подготовка на уроци с използване на технически средства.

- Недостатъчните знания на учителя за внедряване и използване на таблета в урока по музика е демотивиращ фактор за неговото приложение.

Голяма част от студентите боравят с технологиите и умеят да използват техническите средства за различни цели като писане на бележки, създаване на презентация, играене на игри, гледане на видео, създаване на снимки и т.н. Едно е да имат познания и умения за боравене с технологиите, а друго е да имат знания, желание, нагласа за използването им в бъдеща педагогическа дейност. Въпросът

е дали са мотивирани да използват таблета в урока по музика, независимо от това, че изучават технологиите и мястото им в образованието.

Ето защо проучването се фокусира върху студенти – бъдещи учители по музика, които са преминали успешно дисциплината „Информационни и комуникационни технологии в образованието и работа в дигитална среда“ и учители с педагогически стаж равен или по-малък от пет години. Целта е да се установи дали младите учители са по-мотивирани, демотивирани или са запазили мотивацията си за използване на планшети в учебния процес в сравнение със студентите изучаващи специалност „Педагогика на обучението по музика“. Съобразно представените фактори влияещи върху мотивацията на учителите за използване на таблет в урока по музика и целта на настоящото проучване е разработена частично стандартизирана анкета. В проучването взимат участие 7 учители по музика от област Пловдив и 13 студенти, които се обучават в специалност „Педагогика на обучението по музика“ и са завършили успешно дисциплината „Информационни и комуникационни технологии в образованието и работа в дигитална среда“.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Всички анкетирани студенти и учители споделят, че притежават свой собствен смартфон, което означава че притежават нужните знания и умения за работа с устройства изискващи определена тактиленост, но се отчитат различия в притежанията на планшети: 69% от студентите споделят, че нямат собствен таблет, а 44% от учителите споделят, че имат такъв. Това е 13% разлика в която са повече учителите притежаващи таблет, от колкото студентите. За тази разлика може да са налични различни причини, някои от които са: нови възможности; подготовка за урока; използване в урока; заместител на преносим компютър, който е по-лек, по-малък, по-удобен; финансова независимост. Притежаването на устройство обаче не означава, че то ще се използва в урока. Всъщност по-голямата част от учителите (71%) споделят, че трябва да се използват планшети по време на урока без да посочват конкретни цели и също така 46% от студентите съвпада тяхното мнение. Значителна част (38%) категорично не подкрепят използване на „новите технологии“ като заявяват, че таблетът ще „разсейва учениците по време на урока“. За останалите 16% използването им е полезно, но учениците може да се разсейват. Подкрепящи използването на таблета по време на урок учители споделят, че употребата им е подходяща в часове, чиито теми предполагат това като за пример се дават изучаване на технологии и музикалното изкуство, задачи с практическа насоченост, да се поставят изследователски и творчески задачи.

Интересен въпрос е дали студентите са склонни да използват планшети в тяхната бъдеща педагогическа дейност и дали анкетираните учители ги прилагат на практика. По-малко от половината учители (43%) споделят, че ги използват в уроците по музика, но 29% от тези, които не ги използват казват, че това ще се случи ако са осигурени от страна на държавата. Що се отнася до студентите 62% от тях споделят, че биха използвали планшети в бъдещи занимания с ученици и 15% са категорични, че няма да ги използват, а 23% все още не са взели категорично решение. От процентните съотношения може да се установи, че са много близки стойностите на онези учители и студенти, които изявяват желание да ги използват

в часовете: 72% от учителите срещу 62% от студентите. Освен това 100% от всички анкетирани студенти и учители споделят, че таблетите трябва да се осигурят от държавата.

Друг фактор влияещ върху мотивацията е дефектиране на устройство. Голяма част от студентите (62%) се притесняват от това независимо, че умеят да боравят с таблети. Освен това се предполага, че имат и нужните знания за справяне със ситуации при отказ от функциониране. При учителите е обратно – 71% не изпитват притеснение срещу 29% от тях. Вероятна причина е практическият опит, който вече имат като всички участници в изследването (студенти и учители) предлагат подходящи възможности за възстановяване на функционалността на таблета при отказ в процеса на опериране:

- учители: „давам друг ако имам в наличност“; прилагане на „базови стъпки за възстановяване на устройството“; „преминавам към друга задача в урока“; „чудесна възможност е учениците ще работят в екип“ и т.н.

- студенти: „ще оставя двама ученици да работят с един таблет“; „ще опитам да възстановя повредата или задачата ще я оставя за друг час“; „учителят трябва да е динамичен и да продължи часа“; „да предостави друг таблет“; „учителят трябва да има вариант, който не включва технологии“ и т.н.

Телефоните може да заменят дефектирал таблет според голяма част от студентите (69%), но 57% от учителите заявяват, че не е така и споделят, че учебната дейност няма да е по-ефективна ако се използва смартфон, а не таблет. Причините за това са различни: големина на екрана; конфигуриране на устройствата само за учебни цели; вероятност учениците да използват телефоните си за посещение на социална мрежа и др. Студентите също споделят, че големината на екрана създава затруднения, когато трябва да се оперира със смартфон а не с таблет, освен това телефонът има непотребни и разсейващи за учениците приложения. Да, големината на екранът би бил евентуален проблем ако трябва да се направи замяна, но по отношение на мотивацията на студентите и учителите не следва да оказва влияние, защото те все пак биха използвали таблети.

Целите на използване на таблет в урока също са от значение, когато се отнася до мотивация на учителите и учениците. Анкетираните учители споделят, че е удачно да се използват в часове, в които се изучава мястото и значението на технологиите за създаване и разпространение на музика, за разбиране на звука и неговото разпространение, за представяне на учебните помагала в електронен вариант, както и в разнообразни интерактивни задачи като демонстриране на музикални инструменти, демонстриране на пулт, използване като виртуална клавиатура на пиано. Подобни са намеренията и на студентите: онагледяване на примери; представяне на презентации; решаване на задачи; разнообразяване на урока; използване с научна цел; компютърно генерирани тестове.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В направеното проучване са налице някои ограничения:

1. Обхващат се учители единствено от гр. Пловдив и област Пловдив, което не може да заключи едностранно, че полученият резултат е валиден за цялата страна. Освен това проучването разглежда мотивацията на младите учители за

използване на таблет в тяхната педагогическа дейност и независимо от броя на анкетираните учители всеки посочва това, което е характерно за неговата педагогическа работа.

2. Изследването обхваща студенти от едно висше учебно заведение в Р. България, които студенти са технически грамотни и изявяват открито желанието си да използват технологиите с учебна цел. Желателно е да се обхванат студенти от всички висши учебни заведения в страната изучаващи специалност „Педагогика на обучението по музика“.

Може да се разшири обхватът на това проучване като се вземат под внимание нагласите на учениците за използване на таблети както и да се направи съпоставка между материалните бази на училищата като фактор оказващ влияние върху нагласата за използване на таблет от учителите по музика.

В заключение, може да се каже че студентите изучаващи специалност „Педагогика на обучението по музика“ запазват своята мотивация за представяне на учебно съдържание с помощта на таблет, както и учители с педагогически стаж до пет години. Освен това винаги ще има учители, които не желаят да ги използват в практиката поради лични убеждения. И независимо от това какви технологии ще реши да използва учителят, за представяне на учебното съдържание в урока по музика, таблетът също има своето място и значение за обогатяване знанията и уменията на учениците.

ЛИТЕРАТУРА

1. Ангелова М. Проучване и преодоляване на демотивацията на човешките ресурси. Автореферат на дисертационен труд. Пловдив, 2014, 44.

2. Börü, N. (2018). The Factors Affecting Teacher-Motivation. International Journal of Instruction, 11(4), 761-776. <https://doi.org/10.12973/iji.2018.11448a>

3. Fernández-Batanero J-M, Román-Graván P, Reyes-Rebollo M-M, Montenegro-Rueda M. Impact of Educational Technology on Teacher Stress and Anxiety: A Literature Review. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2021; 18(2):548. <https://doi.org/10.3390/ijerph18020548>

4. Kevin M. Thomas, Blanche W. O'Bannon & Natalie Bolton (2013) Cell Phones in the Classroom: Teachers' Perspectives of Inclusion, Benefits, and Barriers, Computers in the Schools, 30:4, 295-308. <https://doi.org/10.1080/07380569.2013.844637>

5. Vanagas R., Čižikienė J. Motivating factors for teachers: case study analysis. Society. Integration. Education. 2015, vol. 2, 245-254. <http://dx.doi.org/10.17770/sie2015vol2.449>